

Het project Algemene Broedvogels Vlaanderen

Doel bereikt in 2007 en
vliegende start in 2008!

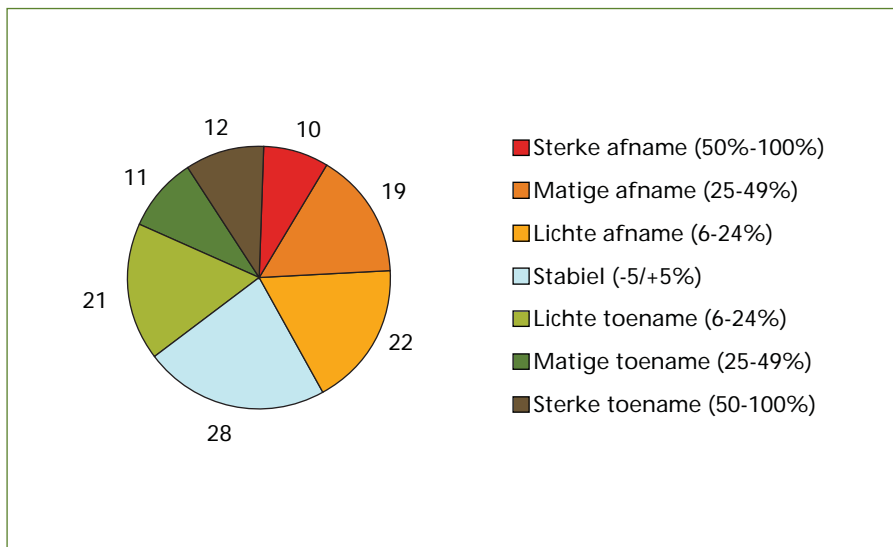

Kauw – Glenn Vermeersch

Op 1 maart 2008 werd het startschot gegeven voor het tweede jaar van het nieuwe monitoringproject Algemene Broedvogels Vlaanderen (ABV). Tot en met 15 juli zullen weer enkele honderden vrijwilligers hun hokken tellen in drie vooraf vastgelegde periodes. We hopen dat we op het elan van 2007 kunnen verdergaan en het nodige aantal hokken geteld zullen krijgen. De vooruitzichten zijn alvast zeer goed, maar nieuwe medewerkers verwelkomen we nog steeds met open armen. Want hoe meer hokken er geteld worden, hoe nauwkeuriger onze trends zijn en voor hoe meer soorten we die trends kunnen berekenen.

De hokken die in 2007 geteld werden, zijn nu bijna allemaal ingevoerd. Het doel van 300 getelde hokken per jaar werd reeds in het startjaar gehaald. We ontvingen tot op heden (begin april) informatie uit 302 hokken. Er is nu een referentiepunt voor de trendberekening van de komende jaren. Er is echter nog een lange weg af te leggen. Enkel door een jarenlang volgehouden inspanning, zal het mogelijk zijn om op een wetenschappelijk verantwoorde manier een uitspraak te doen over het wel en wee van onze algemene broedvogelsoorten. Het ABV-project moet een signaalfunctie zijn voor soorten die het goed of slecht doen doen, zodat er indien nodig hopelijk tijdig kan worden ingegrepen.

De eerste echte trendberekeningen van het ABV-project kunnen normaal pas verwacht worden vanaf het vierde jaar, in 2010. Dit omdat we werken met een 3-jaarlijkse cyclus en de hokken die in 2007 voor het eerst werden geteld, dus pas in 2010 opnieuw zullen worden bezocht. Het is echter mogelijk om toch nu reeds enkele voorlopige resultaten te tonen. Tijdens het veldwerk voor de broedvogelatlas in 2000-2002 werden eveneens UTM steekproefhokken van 1x1 km bezocht. Een deel van die hokken valt nu opnieuw binnen de selectie voor het ABV-project en werd reeds in 2007 opnieuw bezocht. Tot nu toe werden 143 hokken opnieuw geteld. Hoewel de methode die nu gehanteerd wordt, verschilt van tijdens de atlasperiode, leek het toch interessant om na te gaan of de aanwezigheid van soorten in de gemeenschappelijk getelde hokken is toe- of afgenomen in de voorbije vijf jaren. De resultaten moeten zeer voorzichtig geïnterpreteerd worden en zullen, wanneer het ABV-project lang genoeg loopt, vervangen worden door de zuivere ABV-telreeksen. Maar toch bevestigen ze voor vele soorten de trends die reeds vermoed werden toen de broedvogelatlas werd geschreven. In Figuur 1 worden de gegevens samengevat.

Figuur 1. Evolutie van algemene broedvogelsoorten in Vlaanderen (n=123 soorten) op basis van een voorlopige vergelijking van Atlas- en ABV-gegevens

Onder de soorten in de 'rode categorie' valt vooral de Wielewaal op. Hij verdween uit maar liefst 82 % van de gemeenschappelijk getelde hokken. Ook hier geldt dat we voorzichtig moeten zijn met de interpretatie door de verschillen in methodiek tijdens de atlasperiode en het ABV-project. Tijdens het atlasveldwerk was het toegestaan om tweemaal gedurende 1 uur een volledig steekproefhok te doorkruisen en mogelijk hebben de waarnemers toen bewust de hen gekende Wielewaal-zangposten bezocht. In het algemeen geldt dat de negatieve uitschieters van deze verkennende analyse wellicht te negatief zijn. Nochtans lijken de meeste tijdens de atlas geformuleerde tendensen toch bevestigd te worden. Soorten die een sterke tot matige afname vertonen zijn verder o.a. Grauwe Vliegenvanger, Matkop, Nachtegaal, Spotvogel, Ringmus en Grauwe Gors. Hun afname lijkt zich dus nog steeds door te zetten. Verrassend was ook de vastgestelde afname van de Kuifeend die verdwenen bleek in 56 % van de hokken waar ze in 2000-2002 nog werd vastgesteld. Een soort die mogelijk zijn sterkste terugval achter de rug heeft, is de Veldleeuwerik die in exact evenveel hokken werd aangetroffen als in 2000-2002. Echt positieve uitschieters werden berekend voor o.a. Boomklever (+67 %), Groene Specht (+38 %), Scholekster (+30 %), Kauw (+21 %) en Havik (+33 %). Ook de reeds lang ingeburgerde exoten zoals Nijlgans (+100%, 18 ipv 9 hokken) en Canadese Gans (+36%) blijken zich verder te blijven uitbreiden.

Indien medewerkers in 2007 door omstandigheden hun tellingen niet hebben kunnen doen, hebben we hier natuurlijk alle begrip voor. Denk je echter in 2008 wel één of meerdere hokken te kunnen inventariseren, neem dan contact op met iwan.lewylle@natuurpunt.be, dan kunnen we je een nieuw hok toekennen of eventueel het hok dat voorzien was voor 2007 verschuiven naar dit jaar. In tegenstelling tot vorig jaar, toen de invoermodule pas vanaf het najaar beschikbaar was, kan men nu direct na de bezoeken de waarnemingen ingeven in de databank. Zodoende hoopt het invoerwerk zich niet op en blijft het ook niet liggen.

De opmerkingen en tips die we te horen kregen, werden verwerkt in een aangepaste FAQ-lijst op <http://broedvogels.inbo.be> Blijf steeds de mogelijke foutboodschappen melden. Enkel op die manier kunnen we ze ook effectief verhelpen.

Iwan Lewylle
Stijn Cooleman
Glenn Vermeersch

Iedereen hartelijk bedankt voor de massale medewerking en veel plezier tijdens het verdere veldwerk in 2008!

iwan.lewylle@natuurpunt.be
glenn.vermeersch@inbo.be